

Poř. č. 21

**Místní národní výbor
Žďár**

1945 - 1953

Inventář

EL NAD č. 345

Archivní pomůcka č. 282/21

Úvod

I. Vývoj původce fondu

Obec Žďár s katastrálním územím patřila v roce 1945 do okresu Kadaň. V I. dílu Seznamu obcí v zemích českých podle správního rozdělení ze dne 1. 2. 1949 je dle soupisu obyvatelstva ze dne 22. 5. 1947 uvedeno 203 obyvatel a rozloha katastru 1.080 ha.

Prvním komisařem, který přišel do obce Žďár již v prvních poválečných dnech a působil zde do 10. 10. 1945, byl J. Klimánek. Po jeho odchodu byla ustavena MSK s předsedou Karlem Zlatohlávkem, kterého v krátké době vystřídal předseda Hájek (t. č. správní komisař v Olešce - Kozlově), po něm nastoupil předseda Vošahlík a na jaře roku 1946 byl zvolen Josef Novotný. Bohužel časové údaje o působení ve funkci jednotlivých předsedů se rozcházejí a nelze je přesněji doložit zápisy ze schůzí, neboť se dochoval pouze jeden ze dne 30. 2. 1946 a torzo pozvánek na schůze MSK z let 1945 - 1946. Pouze z dokladu o volbách do MSK a komisí ze dne 30. 12. 1945 lze zjistit s určitostí zvolení p. Vošahlíka předsedou MSK.

Přeměna MSK v MNV se uskutečnila ještě před volbami do Ústavodárného Národního shromáždění, konanými dne 26. 5. 1946. Ustavující schůze nově vzniklého MNV se konala dne 8. 5. 1946 a předsedou byl zvolen opět Josef Novotný.

Co se týká politických stran, při MSK a MNV působila místní organizace KSČ již od roku 1946.

Z kulturně osvětových složek byly v obci zastoupeny ČSM, místní sdružení Jednotného svazu českých zemědělců (JSČZ), škola, hasičský sbor, od roku 1952 výbor žen a místní akční výbor národní fronty. K úpravě poměrů v obci po válce v letech 1945 - 1946 napomáhal i divadelní ochotnický spolek Havlíček pro Žďár a okolí, obecní knihovna a osvětová komise.

Pro volby do Národního shromáždění, konané dne 30. 5. 1948, byla obec Žďár určena volebním obvodem ještě pro další obce - Olešku, Žebletín, Obrovce, TocoV, Petrov a Heřmanov. Voličský seznam je označen volebním obvodem a je dochován pro obec Žďár. Dále se dochoval voličský seznam pro obec Žebletín, který je součástí fondu MNV Žebletín.

Důležitou činností MSK a MNV bylo zajištění odsunu Němců do zajateckého tábora Kadaň, v roce 1946 jsou uváděny rozdílné počty odsunutých - 100, ale i 330 osob. Na přídeštní podacího protokolu z let 1945 -1946 je poznamenán nedatovaný údaj o počtu obyvatel v obci - celkem 454 osob, z toho 333 Němců a 121 Čechů.

Většina obyvatel byla zaměstnána v zemědělství. Při MSK pracovala místní rolnická komise. Již v roce 1945 bylo v obci založeno místní sdružení JSČZ a na podzim roku 1952 JZD. V roce 1951 je doložena činnost strojního traktorového střediska.

Obec měla vlastní školu. Obnovená výuka je doložena v roce 1946, kdy zde učila Anna Brabcová. Chodily do ní i děti ze Žebletína, Hluboké a Malše. Škola spadala pod Újezdni školní radu Doupov.

Znovuobnovená činnost Sboru dobrovolných hasičů Žďár je doložena již v roce 1945. Jako většina hasičských sborů v okrese Kadaň patřil pod Okresní hasičskou jednotu Kadaň.

Dle zápisu ze dne 12. 6. 1953 v podacím protokolu z let 1950 - 1953 obdržel MNV Žďár přípis z ONV Kadaň o zákazu vstupu do vojenského výcvikového prostoru. Z důvodu přípravy vysídlení obcí v okrese Kadaň nebyla ve Žďáru dokončena hospodářsko-technická úprava pozemků pro JZD, byla zastavena stavba kravína a JZD zůstalo zařazeno ve II. typu až do vysídlení obce, tj. do konce roku 1953.

Obec Žďár byla vysídlena ve III. etapě a její katastrální území bylo v roce 1953 připojeno k Vojenskému újezdu Hradiště.

II. Vývoj a dějiny fondu

Archiválie fondu Místní národní výbor Žďár byly převzaty do Okresního archivu Karlovy Vary v roce 1961. Písemnosti byly zapsány pod přírůstkem č. 218 v rozsahu 2 složek spisů z let 1945 - 1950, metráž nebyla vykázána.

III. Archivní charakteristika fondu

Písemnosti fondu MNV Žďár (přírůstek č. 218) byly hrubě roztríděny pracovníkem Okresního archivu Karlovy Vary Miroslavem Sedlákem asi v roce 1961 a byl sepsán jejich provizorní inventář společný i pro písemnosti fondu MNV Oleška a původně zaevidovaného fondu MNV Pastviny. Písemnosti MNV Pastviny nebyly roztríděny dle původců, týkaly se dvou různých obcí - Pastviny (Ranzengrün v okrese Karlovy Vary) a Pastviny (Weiden v okrese Kadaň). U fondu MNV Žďár byl vykázán materiál v rozsahu z let 1945 - 1953 o 4 inventárních jednotkách a 3 evidenčních jednotkách (2 knihy, 1 karton spisů - spisy byly uloženy v kartonu č. 2 společném i pro spisy MNV Oleška a MNV Pastviny) bez uvedení metráže. Nedatovaný provizorní inventář je založen ve spise o fondu a autor není uveden.

V roce 1961 byl fond MNV Žďár (přírůstek č. 218) zpracován v rámci neschváleného prozatímního skupinového inventáře Doupovsko - Vojenský újezd Hradiště pracovníkem Okresního archivu Karlovy Vary Miroslavem Sedlákem. Fond byl vykázán v rozsahu materiálu z let 1945 - 1953 o 4 inventárních jednotkách a 3 evidenčních jednotkách (2 podací protokoly, 1 karton spisů). Metráž uvedena nebyla. O vnitřní skartaci fondu, provedené v rámci celého skupinového inventáře, není proveden žádný záznam.

Archiválie fondu MNV Žďár (přírůstek č. 218) byly v roce 1980 pracovníci Okresního archivu Karlovy Vary Emilií Šindelářovou a Helenou Köglerovou v neschváleném skupinovém inventáři Vojenský újezd Hradiště sloučeny s archiváliemi fondu MNV Oleška a původně zaevidovaného fondu MNV Pastviny. Sloučené písemnosti byly označeny jako MNV Oleška, byly sepsány v jednom dílčím inventáři skupinového inventáře a uloženy ve společných kartonech. Fondy však zůstaly evidovány každý samostatně a písemnosti MNV Pastviny opět nebyly roztríděny dle původců. Vykázán byl společný materiál v rozsahu z let 1945 - 1953 o 51 inventárních jednotkách a 29 evidenčních jednotkách (26 knih a 3 kartony spisů) s metrází 0,39 bm. V úvodu dílčího inventáře není popsán důvod, proč bylo ke sloučení písemností fondů přistoupeno.

Vnitřní skartace byla provedena v roce 1980 společně s písemnostmi fondů MNV Pastviny a Oleška v rámci jejich sloučení v neschváleném skupinovém inventáři Vojenský újezd Hradiště v celkovém rozsahu 0,03 bm. Vyskartovány byly čisté tiskopisy, duplicitní spisy a desky. Záznam o provedené skartaci není ve spise o fondu založen.

Při generální inventuře v roce 2001 byl samostatně evidovaný fond MNV Žďár ke dni 5. 2. 2001 vykázán jako nezpracovaný s evidenčními jednotkami v rozsahu 2 knih a 2 kartonů z let 1945 - 1950 s metrází 0,04 bm.

V prosinci roku 2003 byly archiválie fondů MNV Oleška, Žďár a Pastviny roztrženy podle původců pracovníci Státního okresního archivu Karlovy Vary Simonou Pelcovou. Bližší informace k původnímu fondu MNV Pastviny jsou uvedeny v úvodech k fondům MNV Pastviny (Weiden) a MSK Horní Lomnice.

Ke sloučení fondů MNV Oleška, Žďár a Pastviny při inventarizaci z roku 1980 ještě uvádíme, že v knize Zaniklé obce Doupovska se autorka Zdena Binterová zmiňuje o tom, že v roce 1945 byla obec Oleška s osadou Kozlov sloučena s obcemi Žďár a Pastviny (zřejmě míněna obec Ranzengrün) do jedné obce s názvem Oleška. Úřední sloučení těchto obcí však nebylo dohledáno jak v Úředních listech republiky Československé, tak ani v materiálech těchto fondů. Naopak z písemností těchto fondů vyplývá samostatná správa obcí až do jejich vysídlení po vzniku vojenského výcvikového prostoru na Doupovsku.

Při novém zpracování skupinového inventáře v roce 2004 byl do něj fond MNV Žďár zahrnut z toho důvodu, že katastrální území Žďár je součástí Vojenského újezdu Hradiště.

Při reinventarizaci bylo zjištěno, že ve skupinovém inventáři z roku 1980 v inventáři MNV Oleška, společném pro fondy MNV Oleška, MNV Žďár a MNV Pastviny, nebyly uvedeny 2 podací protokoly MNV Žďár z let 1945 - 1946 a 1950 - 1953, které byly již sepsány v inventářích z roku 1961. Tyto podací protokoly nebyly zřejmě zpracovateli v roce 1980 nalezeny, či byly opomenuty. V roce 2004 byly nalezeny a v rámci reinventarizace fondu byly k fondu přiloženy a zinventarizovány.

Vnitřní skartace fondu nebyla provedena.

Po reinventarizaci je fond tvořen písemnostmi z let 1945 - 1953 o rozsahu 19 inventárních jednotek a 4 evidenčních jednotek (1 úřední kniha [1945] - [1953], 2 podací protokoly 1945 - 1953, 1 karton spisů 1945 - 1953). Po přeměření činí metráž 0,09 bm.

Ve fondu převažují archiválie II. kategorie, do I. kategorie byly zařazeny spisy inv. č. 4 (zápisy ze schůzí MSK a MNV), inv. č. 9 a inv. č. 17 (přidělování zemědělských pozemků a usedlostí).

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Cenným materiálem je dochované torzo zápisů ze schůzí MSK a MNV, přehled o obci a její správě je zřejmý i z další agendy. Zajímavou součástí fondu je mj. česko-německé oznámení MNV o nařízení povinné účasti Němců na promítání filmu ze dne 17. 6. 1946. Zprávy o situaci v obci a o činnosti MSK a MNV lze přirovnat ke kronikářským záznamům. Ve Žďáru byly zřejmě v roce 1946 slavnostně upraveny hroby neznámých ruských vojáků zastřelených v boji za svobodu Československé republiky. Prst' z těchto hrobů byla slavnostně uložena do nově upraveného pomníku padlých.

Ve fondu je dochována malá část písemností vztahující se k vysídlení Žďáru a tím i k začlenění jejího katastrálního území do vojenského výcvikového prostoru.

A. KNIHY

a) evidenční

1	Evidence členů činných, čestných, zakládajících a přispívajících Hasičského sboru Žďár	[1945] - [1953]	K 1

B. SPISOVÝ MATERIÁL

a) registraturní pomůcky

2	Podací protokol MSK a MNV	1945 - 1946	K 2
3	Podací protokol MNV	1950 - 1953	K 3

b) spisy

0 MEZINÁRODNÍ VĚCI, STÁTNÍ ZŘÍZENÍ, NÁRODNÍ VÝBORY

4	05	Pozvánky na schůze MSK	1945 - 1946	1
		Zápis ze schůze MSK ze dne 30. 2. 1946	1946	
		Pozvánky na schůze MNV	1946 - 1952	
		Zápisy z ustavující a dalších schůzí MNV	1946 - 1947	
		Zprávy o situaci v obci a o činnosti MSK a MNV	[1946] - [1947]	
		Funkcionáři MNV, složek MNV a komisí	1945 - 1952	
5	07	Žádost o zjednání náprav k ochraně hospodaření na zemědělské usedlosti (čp. 6 Žďár)	1945	
6	08	Trestní řízení správní - nález a vyhlášení	1952	

1 SPOLEČNÉ VĚCI HOSPODÁŘSKÉ A ORGANIZACE HOSPODÁŘSTVÍ

7	11	Odpracované hodiny v akci 5 M při odstraňování demolic	1953	

8	17	Obdělávání pozemků Jednotným zemědělským družstvem Žďár	1953	1
9	19	Národní správy živností a rodinných domů	1945 - 1946	
		Odsun Němců	1945 - 1946	

2 VNITŘNÍ SPRÁVA

10	20	Volby do Ústavodárného Národního shromáždění dne 26. 5. 1946 - příprava	1946	
		Voličské seznamy obce Žďár pro volby do Národního shromáždění dne 30. 5. 1948	1948 - 1949	
11	21	Podklady k žádosti polského státního příslušníka o udělení československého státního občanství	1952	
12	25	Zprávy o pověsti, chování, pobytu a poměrech obyvatel	1945 - 1953	
13	26	Záležitosti týkající se Sboru dobrovolných hasičů Žďár	[1945] - [1953]	
14	28	Vojáci v záloze, přihlášení a odhlášení vojenských osob	1952	
		Odběr hospodářských zvířat Rudou armádou od živnostníků pod národní správou	[1945] - 1946	
		Vyhláška MNV o válečných zločincích ve vazbě anglických okupačních úřadů v Německu	1947	

3 ŠKOLSTVÍ, KULTURA A TĚLESNÁ VÝCHOVA

15	37	Osvětová péče o německé obyvatelstvo	1946	
----	----	--------------------------------------	------	--

4 KÁDRY A SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ PÉČE

16	40	Potvrzení o zaměstnání polského státního příslušníka	1945	
----	----	--	------	--

16	40	Zařazení neodsunuté německé mládeže na polní a lesní práce	1946	1
----	----	--	------	---

6 ZEMĚDĚLSTVÍ

17	61	Přidělování zemědělských pozemků a usedlostí (čp. 49, 66 - 68, 74, 81 Žďár)	1946 - 1953	
		Zajištění mezníků k vyznačení přidělených pozemků osídlenců v obcích Hluboká, Kozlov, Maleš, Žďár, Žebletín	1948	
		Obdělávání půdní rezervy a příprava hospodářsko-technické úpravy pozemků pro JZD Žďár	1953	
		Seznam propachtovaných luk	1953	
18	62	Zajištění jarních prací	1951	

8 FINANCE

19	80	Žádost o revizi hospodaření obce	1946	
----	----	----------------------------------	------	--